

СТАТУС ЛЕКСИЧНОГО ЛАКУНІКОНУ

Загребельна А. О.

(Сумський державний університет)

Наукові керівники — д-р філол. наук, професор Швачко С. О.,

Тур В. К. (ОАО «Укрнафтохімпроект»)

Кожен новий етап в розвитку мовознавства становить собою зміну концепцій та методів лінгвістичного дослідження. Проблема лакунарності не так широко досліджена, тому існує багато різнопланових робіт, які торкаються поняття лакунарності. До лексичних лакун, безеквівалентної і фонові лексики належать лексичні одиниці, які вживаються для визначення історичних реалій та різних етнографічних явищ. Ці слова належать до тієї чи іншої локальної культури [1, 121-123]. Вчені виокремлюють три виду лакун: лексична лакуна (відсутність слова чи усталеного словосполучення); семантична лакуна (відсутність слова та семми при наявності концепту); когнітивні (концептуальні) лакуни (відсутність слова та концепта).

Міжмовні лакуни можна класифікувати за різними ступенем умотивованості (вмотивовані та невмотивовані: *укр. булава, тризу*); за характером передачі в мові–перекладі (абсолютні, випадкові, відносні).

При зіставленні лексики англійської та української мов можна виявити лакуни, які виникають в результаті відсутності словесного еквівалента слову з іншої мови. Лакунарним може бути і сам конкретний предмет, і будь-який компонент чи навіть окрема сема лексичного значення [2, 32]. При перекладі лексичних лакун в художніх творах слід звернути увагу на художні засоби-тропи, специфічну фразеологію, гру слів тощо. Відтворення у мові перекладу таких елементів викликає складнощі через відсутність еквівалентів для передачі епітетів, ідіом, порівнянь, багатозначних виразів, образних висловлювань та архаїзмів. Найсуттєвішу проблему становлять так звані лінгвокультуреми, або лакунарна лексика, реконструкція, пошук еквівалента та переклад якої включає згадані особливості. Виокремлюється два способи елімінування лакун у тексті: заповнення – процес розкриття смислу деякого поняття чи слова, яке належить до незнайомої реципієнту культури; компенсація – для полегшення розуміння фрагмента чужої культури, коли в текст вводиться специфічний компонент культури реципієнта [3, 204]. Існують певні семантичні сфери, до яких належить

лакунарна лексика української мови: лексика, що стосується повсякденного життя, формули етикету, назви, що вказують на побутові умови, рівень життя, господарські роботи, етикет і ритуал поведінки, абстрактні поняття, притаманні певній культурі, традиції, звичаї, забобони, реалізовані в міфології.

Основні труднощі, які виникають при перекладі лексичних лакун, викликані двома основними причинами. По–перше, у рідній мові може бути відсутнім еквівалент слова, що перекладається з іноземної мови через відсутність у носіїв цієї мови реалії, яка позначається цим словом. По–друге, для адекватного розуміння разом із семантикою реалії має бути передана і її конотація. Перекладачі мають знайти правильне рішення, описати, перекласти або елімінувати лакуну шляхом її тлумачення або вилучення. В теорії перекладу — цей метод є перекладацьким рішенням за назвою опущення/deletion, який може бути замінений при нагоді на калькування, або транслітерований запис/транслітерація, можливо посилення на оригінальне написання.

1. Жельвіс В. І. Про характер російських та англійських лакун / В. І. Жельвіс. — М.: Вища школа, 1987. — С. 121–123.
2. Янсоне І. Семантична багатозначність або омонімія/ І.Янсоне // Проблеми зіставної семантики. — К.: Вид. центр КНЛУ, 2004. — 204с.
3. Сорокин Ю. А. Теория лакун и оптимизация межкультурного общения / Ю. А. Сорокин//Семантика и прагматика текста. — Барнаул, 1998. — С. 32–37.
4. Швачко С. О. Модельовані та немодельовані паттерни словотвору в англійському дискурсі / С. О. Швачко // Філологічні трактати. — 2012. — Т.4, №3. — С. 84-88.

Загребельна, А. О. Статус лексичного лакунікону [Текст] / А. О. Загребельна; науч. рук. С. О. Швачко, В. К Тур // Перекладацькі інновації: матеріали ІХ Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 14-15 березня 2019 р. / Редкол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова, О.О. Жулавська та ін. — Суми: СумДУ, 2019. — С. 37-39.